

De onbeschaamde vriend

Thema: De rondwandeling
Lukas 11: 5-13

VOORAF

Deze gelijkenis gaat over het gebed. De Heere Jezus heeft meermalen gewezen op het grote belang van het gebed. Het onderwijs dat de Heere Jezus in dit gedeelte over het gebed geeft, heeft een aanleiding. We lezen dat aan het begin van hoofdstuk 11. De Heere Jezus is op weg naar Jeruzalem. Lukas 9: 51 vermeldt: 'En het geschiedde, als de dagen Zijner opneming vervuld werden, zo richtte Hij Zijn aangezicht, om naar Jeruzalem te reizen.' Hij gaat daarheen om te lijden en te sterven, maar ook om daar op te staan en uiteindelijk vanaf de Olijfberg buiten Jeruzalem ten hemel te varen.

De laatste, beslissende periode is aangebroken. Onderweg naar Jeruzalem, op een zekere plaats, bidt Hij. We lezen heel vaak in het evangelie dat Hij bidt. Veelal doet Hij dat alleen in de eenzaamheid. Hier horen de discipelen Hem bidden. Als Hij ophoudt, vraagt één van Zijn discipelen: 'Heere, leer ons bidden, gelijk ook Johannes zijn discipelen geleerd heeft.' Misschien wil hij ook zo bidden als de Heere Jezus of ziet hij hoe Zijn Meester Zelf gesterkt wordt door het gebed. Blijkbaar vindt hij bidden niet zo gemakkelijk. Als antwoord op zijn vraag leert de Heere Jezus dan aan Zijn discipelen het 'Onze Vader'. Met dit volmaakte gebed leert Hij hoe en wat er gebeden moet worden. Het is omgaan met God op een heel vertrouwelijke wijze. We mogen alle geestelijke en lichamelijke nooddrift Hem bekendmaken. Na dit gebed gaat Hij Zijn discipelen aansporen tot gebed en verzekert dat ze bidden mogen met verwachting. Hij doet dat in twee korte gelijkenissen.

a. De gelijkenis van een vriend (Lukas 11: 5-8)

UITLEG VAN DE TEKST

'Wie van u zal een vriend hebben', zo begint de Heere Jezus de eerste gelijkenis. De manier waarop Hij dit vraagt, veronderstelt wanneer de gelijkenis is verteld een ontkennend antwoord. 'Wie van u zal een vriend hebben, en zal ter middernacht tot hem gaan, en tot hem zeggen: Vriend! Leen mij drie broden.' De reden van dit verzoek is een onverwacht nachtelijk bezoek van een vriend voor wie hij niets op tafel kan zetten. Aangezien in het Oosten vanwege de hitte van de dag vooral 's ochtends en 's avonds gereisd werd, is het tijdstip van aankomst niet vreemd. Omdat de gastvrijheid daar hoog in het vaandel staat, is het ook te begrijpen dat de gastheer er alles aan doet om zijn gast op gepaste wijze te ontvangen. Daar hij zelf niets in huis heeft en in de nacht alle winkels dicht zijn, moet hij voor broden een beroep doen op een vriend in de buurt. Drie broden is voldoende om de gast een maaltijd voor te zetten. Stel nu, zo gaat de Heere Jezus verder, dat op de roep om brood, deze vriend zou antwoorden: 'Doe mij geen moeite aan. Val me niet lastig. De deur is nu gesloten. Mijn kinderen en ik zijn al naar bed. Ik kan niet opstaan om u te geven!' We moeten hierbij bedenken dat een huis uit die tijd meestal bestond uit één ruimte met een hoger gedeelte voor alle bewoners en een lager gedeelte voor het vee. Te middernacht opstaan en de met balken en grendels gesloten deur openen, zou het hele gezin in opschudding brengen. De nachtrust zou verstoord worden. Toch zal degene die binnen is, open doen en het gevraagde -'zoveel als hij er behoeft'- geven. Al zou hij het dan

niet doen, omdat zijn vriend buiten staat, dan wel om zijn onbeschaamdheid, zegt de Heere Jezus. Het feit dat de vragende vriend op een onbehoorlijk tijdstip aanklopt, geeft aan hoeveel hem gelegen is aan het voorthelven van de reiziger. Het verzoek is blijkbaar dringend. Daarbij vraagt hij niet voor zichzelf, maar voor een ander.

TER OVERWEGING

Deze gelijkenis betekent dat we bij God mogen komen in het gebed met grote vrijmoedigheid. We moeten ons niet door schaamte of verlegenheid laten weerhouden. Het tijdstip is geen probleem. We zijn altijd welkom. God staat klaar om ons aan te horen. Je mag midden in de nacht bij Hem in het gebed aankloppen, bijv. als je niet slapen kunt. De Heere Jezus wil hier ook duidelijk maken dat we niet tevergeefs vragen. Voor onszelf niet, maar ook niet voor een ander. Wanneer wij anderen niet kunnen helpen, mogen we ons tot de Heere wenden met de zekerheid dat Hij onze gebeden zal verhoren en in onze noden zal voorzien. Wijs de kinderen er maar op dat deze man midden in de nacht vraagt voor een ander. Vragen/bidden wij ook voor een ander of denken we alleen aan onszelf?

b. Aansporingen tot gebed en beloften van verhoring (Lukas 11: 9-10)

UITLEG VAN DE TEKST

De verzen 9 en 10 met drie aansporingen tot gebed en drie beloften van verhoring zijn eigenlijk een toepassing van de gelijkenis van een vriend. Hoewel de aansporingen niet allemaal precies hetzelfde betekenen, gaat het bij het bidden, zoeken en kloppen in wezen om één en dezelfde zaak. Ze staan allen in de gebiedende wijs en in de onvoltooid tegenwoordige tijd. Vanuit de grondtekst staat er eigenlijk: blijf vragen, blijf zoeken, blijf kloppen. Hier komt het aanhoudende bidden duidelijk naar voren. We moeten niet eenmalig bidden om iets, maar daarin volharden, alles in het werk stellen (zoeken), net zolang tot je gehoor vindt (kloppen). Zoals de psalmdichter zegt: 'Ik hield niet af hart en oog op te heffen naar omhoog.' Elk van de drie aansporingen tot gebed wordt gevolgd door een belofte van verhoring. Op het bidden volgt het ontvangen, op het zoeken volgt het vinden en op het kloppen het opengedaan worden. Eigenlijk worden die drie aansporingen tot gebed gevolgd door tweemaal drie beloften van verhoring. Er staan er drie in vers 9 en dan wordt alles nog eens herhaald in vers 10. Op de drie aansporingen om te bidden, volgen de belof-

ten van verhoring en we horen deze in de volgende overeenkomende begrippen: (gegeven worden, vinden, opengedaan worden). De lijdende vormen 'zal worden gegeven' en 'zal worden opengedaan' zijn omschrijvingen van wat God doet (zgn. passiva divina): God geeft en God opent de deur. Met het oog op de evenwijdige zinsbouw is mogelijk ook het 'vinden' in deze zin op te vatten (al is dat geen lijdende vorm), m.a.w. God stelt de bidder in staat om te vinden wat hij zoekt.

Dat staat er niet voor niets. Zo zeker wil de Heere Zijn discipelen en ons ervan overtuigen dat Hij hoort en verhoort, weliswaar op Zijn tijd en wijze. Dat aanhoudend gebeden moet worden, blijkt ook uit het feit dat de verhoring niet (altijd) gelijk al plaatsvindt. Dat zien we in de beloften van verhoring in vers 9: 'U zal gegeven worden, u zult vinden, u zal opengedaan worden.' Die antwoorden staan in de toekomstige tijd. Niet direct verhoord worden mag niet leiden tot moedeloosheid, zo van: nu heb ik er zo om gebeden, maar moet juist leiden tot aanhouden. Bij God moeten we niet in de eerste plaats letten op wat Hij doet, maar op wat Hij zegt. Krijgen we alles waarom we vragen? Nee, de Heere weet beter wat goed voor ons is dan wijzelf. Bidden is niet een verlanglijstje indienen bij God, maar je nood voorleggen aan de Heere. Ja, de Heere weet wat goed voor ons is. Dat blijkt ook duidelijk uit de tweede gelijkenis.

TER OVERWEGING

Die volharding is heel belangrijk in wat Gods Woord zegt over het bidden. In Psalm 123 zegt de dichter namens Israël: 'Alzo zijn onze ogen op den HEERE, onzen God, totdat Hij ons genadig zij.' Totdat! Daar zit volharding in. Daar zit ook vertrouwen in. Soms vragen mensen zich af of bidden wel zin heeft. Zou de Heere wel horen en verhoren? Jazeker, in vers 9 en 10 wordt dat tot zes keer toe gezegd. Bovendien wordt in die herhaling van de beloften in vers 10 nog een versterkte vorm gebruikt: 'Want een iegelijk die bidt.' In vers 9 zegt de Heere Jezus: 'Ik zeg ulieden...', en daarmee bedoelt Hij de discipelen. In vers 10 maakt Hij het algemeen en tegelijk persoonlijk: 'Want een iegelijk die bidt.' Je mag ook vertalen: wie er ook maar bidt. Het geldt dus niet alleen voor de discipelen. Hier wordt niemand uitgesloten. Wie er ook maar bidt. Hoe onbetekend en onwaardig je ook bent. Niemand die echt bidt, wordt teleurgesteld. Zijn beloften zijn hier regels zonder uitzondering. 'Ik zeg ulieden' uit vers 9 betekent dan ook: Ik sta voor de verhoring van uw gebeden in. Belangrijk is ook om de kinderen erop te wijzen dat de Heere niet verhoort om het gebed, maar wel op het gebed. Hij verhoort niet om iets in ons, maar alleen om Jezus' wil. Om Zijn offer en Zijn bloed.

Een ander aspect er overweging moeten we zeker meenemen, en dat is de priesterlijke taak waartoe Jezus Zijn discipelen roept. Tot voorbede voor deze wereld! Vol vervreemding, ontluistering en bedreiging. Wanneer wij niets hebben om hen voor te zetten, mogen wij ons wenden tot God met de zekerheid dat Hij onze voorbede zal verhoren en onze lege handen zal vullen.

Deze gelijkenis wil vooral zeggen dat de Vader in de hemel doet wat van Hem verwacht mag worden. Bidt en u zal gegeven worden. Klopt en u zal opengedaan worden. Zoekt en u zult vinden. Drie keer die stellige belofte.

c. De gelijkenis van een vader (Lukas 11: 11-13)

UITLEG VAN DE TEKST

In de tweede gelijkenis laat de Heere Jezus duidelijk uitkomen dat een vader nooit iets schadelijks zal geven aan zijn vragende kinderen. 'Wat vader onder u, van wie de zoon om brood, vis of een ei - de gebruikelijke levensmiddelen in Israël - bidt, zal hem een steen, een slang of een scorpioen geven?' Dat is toch onvoorstelbaar. Bij een vis moeten we denken aan een aal, die sterk lijkt op een slang. Een scorpioen is een dier, wiens staart eindigt in een gifangel. Als zo'n dier ineengedoken zit, vertoont het grote gelijkenis met een ei. Welke vader zal op het verzoek om voedsel, om iets dat versterkt, iets geven dat verzwakt en doodt? Dat doet toch geen enkele vader. Daarbij zegt de Heere Jezus niet dat die vader het verzoek om brood, vis en ei direct inwilligt. Maar in ieder geval zal hij zijn kind niet bedriegen en iets geven wat schadelijk is. Je kunt wat dat betreft op de Heere aan. Zijn betrouwbaarheid blijkt ook uit vers 13. Als nu aardse vaders die van nature slecht zijn, al goede gaven geven aan hun kinderen, dan zeker de hemelse Vader. Uit het verloop van het betoog viel te verwachten dat nu zou volgen 'zal Hij goede gaven geven ...' (Matth. 7: 11: 'het goede'). In plaats daarvan is er heel concreet sprake van een gebed om de Heilige Geest. Met het oog op de situatie van de discipelen is het echter niet onbegrijpelijk dat dat zo is: Hij is immers de goede Gave bij uitstek, die de discipelen in de periode na Jezus' heengaan absoluut nodig zullen hebben om in de sporen van hun Meester te gaan.

TER OVERWEGING

In de tweede gelijkenis wil Hij aangeven wat we verwachten mogen te ontvangen. Wie zich in het gebed tot God wendt, zal niet beschaamd uitkomen. We ontvangen niet altijd waar we om vragen.

Kinderen krijgen in een gezin ook niet altijd waar ze vader of moeder om vragen. De redenen daarvan wordt door kinderen niet altijd begrepen. De Heere heeft ook Zijn redenen waarom Hij niet geeft wat wij vragen. Dat begrijpen we ook niet altijd. Maar Hij weet, evenals een vader en moeder in het gezin, wat het beste voor ons is. Hij bedriegt ons niet en schenkt niet iets wat schadelijk is. Probeer de kinderen duidelijk te maken dat als God de Heilige Geest geeft, Hij het beste geeft van alle goede gaven. In de Heilige Geest ontvangen we alles wat we nodig hebben. De Heilige Geest leert ons zien dat we verloren zondaren zijn, maar leert ons ook zien dat de Heere Jezus voor zondaren gekomen is om hen te redden en zalig te maken. Het is de Heilige Geest, Die mij leert vertrouwen alles wat God beloofd heeft. Hij geeft ons deel aan Christus en aan al Zijn weldaden (Heidelbergse Catechismus, vraag en antw. 53). Hij werkt en versterkt het geloof. Door de Heilige Geest wil de Heere voor ons zorgen naar ziel en lichaam. Daar mogen we om bidden!

GELOOFSLEER

Heidelbergse Catechismus, zowel vraag en antw. 116, 118 en 120 alsook 51 en 53:

'Waarom is het gebed den Christenen van node?' 'Daarom dat het het voornaamste stuk der dankbaarheid is, welke God van ons vordert, en dat God Zijn genade en de Heiligen Geest alleen aan diegenen geven wil, die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.'

'Wat heeft ons God bevolen van Hem te bidden?' 'Alle geestelijke en lichamelijke noodduft, welke de Heere Christus begrepen heeft in het gebed, dat Hij ons zelf geleerd heeft.'

'Waarom heeft ons Christus geboden, God also aan te spreken: Onze Vader?' 'Opdat Hij van stonde aan, in het begin onzes gebeds, in ons de kinderlijke vrees en toevorzicht tot God verwekt, welke beide de grond van ons gebed zijn, namelijk, dat God onze Vader door Christus geworden is, en dat Hij ons veel minder afslaan zal hetgeen dat wij Hem met een recht geloof bidden, dan onze vaders ons aardse dingen ontzeggen.'

'Wat nuttigheid brengt ons deze heerlijkheid van ons Hoofd Christus?' 'Ten eerste, dat Hij door zijn Heiligen Geest in ons, zijn lidmaten, de hemelse gaven uitgiet. Daarna, dat Hij ons met zijn macht tegen alle vijanden beschut en bewaart.'

'Wat gelooft gij van den Heiligen Geest?' 'Ten eerste, dat Hij samen met de Vader en de Zoon waarachtig eeuwig God is. Ten andere, dat Hij ook mij gegeven is, opdat Hij mij door een waar geloof Christus en al zijn weldaden deelachtig maakt, mij troost, en eeuwig bij mij blijft.'

